

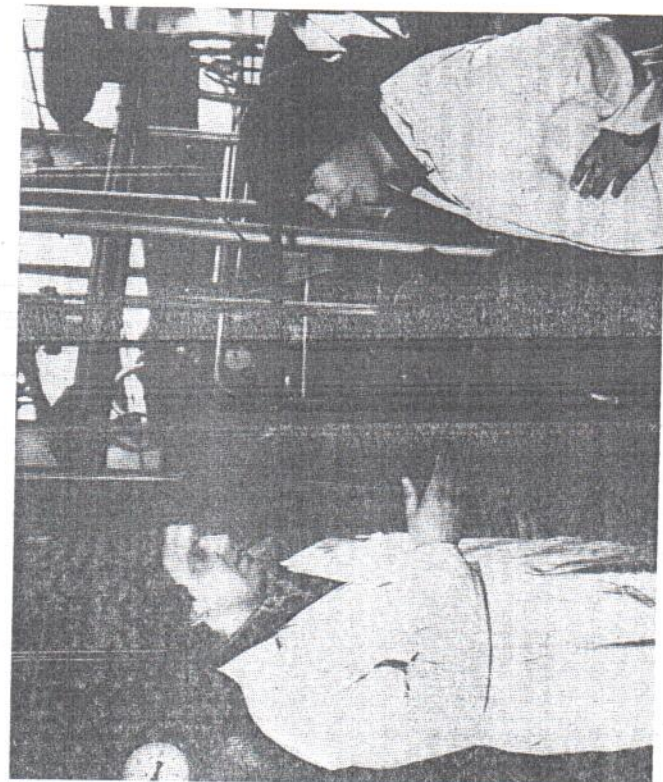
Rit — Kīmiku dlema

Katra ceturktā tonna valstī saražota lopbarības lizina ir mūsu rūpnīcas kolektīva devums. Pērn pasūtītajiem piegādājām aptuveni 2300 tonnas šīs vertīgās vielas. Taču svarīgāks kas cits: 10. piec gadē divreiz palielinājām ražošanas jaudu, nepaliekot uzņēmuma celhu platību (pēdējos trijos gados ir palicis nemainīgs arī strādājošo skaits) un ieguvām jēlako lizīnu Padomju Savienībā. Pēc mūsu izstrādātas tehnoloģijas lizīnu ražo arī Dienvidisvāijā un Ungārijā. Aizvadītais gads vēl pavairoja šos sasniegumus. Pirmkārt, jau 3. decembrī kolektīvs varēja ziņot par gada plāna izpildi. Otrkārt, pamācība visaugstākā lizīna koncentrācija kultūršķidumā — no 29 gramam litrā tā palielinājas līdz 39 gramam. Centrālās laboratorijas darbinieku grupa — vecākā inženiere Lidijska Skagale, laboratorijas vadītājs republikas Valsts prēmijas laureāts Guntis Udrovskis un mikrobioloģe Renāte Dalka — izgudroja jaunu mikroorganismu celmu (šķirni), kas ievērojami darbīgāks par iepriekšējiem. Šī izgudrojuma ekonomiskais efekts — miljonus rubļu gadā.

Nemot vērā pasūtītāju intereses, nepārtraukti domājam, ka dažādot gada produkta veidus. Bija paredzēts ražot sauso pulverveida lizīnu, taču izrādījās, ka tas ir ļoti higroskopisks un to grūti lietot kombinētas lopbarības rūpnīcās. Pagaidu izeja ir šķidrā lizīna ražošana, bet šodien liels pieprasījums arī pēc granulēta. To esam apguvuši. Rūpnīcas galvenais konstruktors Janis Bojars un inženieris konstruktors Viktors Alpaļevs izgudroja kalni, kuras ekonomiskais efekts ir 200 tūkstoši rubļu gadā.

Par perspektīvu produktu var uzskatīt vitamīnu un aminoskābju premiksus, kuru ražošana sagatavola uz granulēta lizīna bāzes. Tie ir kvalitatīvi un par 10 procentiem lētāki salīdzinājuma ar citās rūpnīcās ražotajiem. Tieši par vitamīnizēto aminoskābju premiksu radīšanu un ieviešanu tautsaimniec-

Ekonomika plus entuziasms

cība rūpnīcas darbinieku grupa 1980. gada apbalvota ar republikas Valsts prēmiju.

Jacensās ražot vairāk, labāk un ielāgojuši un cenšamies realizēt. Paaugstinot aparātu uzpildīšanas koeficientu par 12 procentiem, palielinājis arī produkcijas ieguve, tetaupot izejvielas, materiālus, siltumu un elektroenerģiju, aizvādītajā gada varējam virs plāna izlaist 210 tonnas lizīna, samazinot tā pašizmaksu par 8 procentiem.

Aiz šiem skaitļiem un faktiem — mērķtiecīgs, sasprindzināts un pašreizējais darbs. Var teikt arī tā: uzvara Vissavienības sacensībā nav sagādāšanās, bet likumsakarība, kas saistās ar nepārtraukti ražošanas intensifikāciju un tehniska progresa atbilstību. To visupirms sekmejuši radošā meklējumu atmosfēra, kas valda kolektīvā. Piemēram, centrālajā laboratorijā. Rūpnīcas zinātniskajā centra, kur strādā nepilni trīs desmiti cilvēku, ir radušies daudzi interesanti risinājumi, daudzi tie arī vēl neralizēti ieceru. Katrs laboratorijas darbinieks ir vai nu racionalizators, vai izgudrotājs. Tikai triju pēdējo gadu laikā par izgudrojumiem saņemtas sešas autoru apliecības. Un uzņēmumam ir bijusi iespēja ik gadu iekonomēt pa trim miljoniem rubļu. Tas nozīmē, ka arī struktūrāli nelielas ražošanas apakšvienības var dot jūtamu ieguldījumu kopīgajā lietā, ja tās strādā aizrautīgi. Sāds darba stils nevar palikt nepamanīts. Tas pakāpeniski ieviešas citās nodaļās un ražošanas celos. Un tā arī ir panākumu ķīla. Tāpēc ikkatrā pasākuma īpašī akcentējam iespēju audzināt cilvēkos komunistisku attieksmi pret darbu un sabiedrisko īpašumu.

Aizvadītā gada pēdējais ceturksnis bija īpaši grūts. Granuleta lizīna un premiksu iecirkņi savlaicīgi nesaņēma nepieciešamo iekārtu, devīņu mēnešu plāns palika nepildīts. Vienīgā izeja bija aicināt brīvprātīgos palīgus no citiem ceļiem, pastiprināt maiņas, nodrošinot tam darba fronti, parūpējies par atalgojumu, organizēt sacensību. Iek dienas rūpnīcas radio ziņoja par rezultātiem, notika mīlīgi, uz-

kumu virknē. Patlaban sacensības noteicošā devīze ir «PSRS 60. gadadienai — 60 trieciendārba nedēļas». Šis sacensības ietvaros organizēti iekļaujas līdz šim izveidota kustība par augstu kvalitāti katrā darba vietā.

Sakarā ar to, ka projektētā jau da sen pārsniegta, uz katru soļa sastopamies ar «saurajam vietām». Katrā lizīna papildu tonna prasā lielu piepūli. Tā, piemēram, uzstādot jaunus fermentācijas aparātus, jāpaplašina kompresoru stacija, citādi mikrobiem trūkst gaisa. Vasarā fermentatoru darba ražīgums kritās, tapec ka nav maksimālas dzesēšanas iekārtu. Ļoti akūtas ir apkārtējās vides aizsardzības problēmas. Bet ražošanas uzdevumi ļoti projam saspringti — produkcijas apjoma pieaugums salīdzinājumā ar pērnā gada plānu sasniedz 11 procentus.

Gada sākums gan ir diezgan veiksmīgs — divos pirmajos mēnešos virs plāna saražotas 10 tonnas lizīna. Uzstādīsim jaunās iekārtas, kas palīdzēs mazināt ražošanas zudumus, ieviešanu gaida arī daudzi vērtīgi pašu jauninājumi. Esam sākuši apgūt jaunu lizīna ražošanas tehnoloģiju. Lopbarība nepieciešamo melasi vajadzēti aizstāt ar citu izejvielu — cietīskābi. Taču ar jauno tehnoloģiju saistās veseļa virkne tehnisku problēmu, kuras nav risināmas pašdarbības līmenī. Atļaujot tehnisko bruņojumu, būvējot un palaišmot saimnieciskā kārtā — tā, protams, ir izeja, bet tikai daļēji. Problemātisks šo darbu materiālais nodrošinājums: sagādes organizācijas apmierina papildu pieprasījumus tikai gada beigās, turklāt nepilnīgi. Tomēr šogad esam ieplānojuši saimnieciskā kārtā apgūt 300 tūkstošus rubļu. Bet vispar rūpnīcu laiks rekonstruēt. Pasrēzējies apstākļos turpmāk produkcijas izlaides paplašināšana vairs nav iespējama, kaut gan lizīns ir ļoti vajadzīgs produkts. Kā rada aprēķini, pievienojot dzīvnieku uzluram 0,3 procentus lizīna, lopbarības patēriņu var samazināt par 20 procentiem, attiecīgi palielinot produkcijas ieguvei.

A. Sedvalds, Livānu eksperimentālās bioloģiskās rūpnīcas direktors (No laikraksta «Cīņa»)

Komjauniešu un jauniešu maiņas meistars komjaunietis A. Mašencevs un aparātu uzraudze I. Mitrofanova.

N. DEREPOVKAS foto

«Par labāko darba normēšanu un vārdu sakot, tika izmantotas visas efektīvākas kapināšanas ir ekonomisko mācību sistēmai, kas aptver 70 procentus strādājošo. Manuprāt, arī tāpēc rūpnīca ražo tik lielu produkciju. Turklāt ekonomiski izglītots un visāda ziņā izskolots, labi audzināts strādnieks vienkārsi neatlausies strādāt slikti vai stāvēt uz vietas.

Arī sociālistisko saistību pieņemšana rūpnīcā izvērtusies par tiesā darba, iniciatīvas, kvalifikācijas celšanās un sabiedriskās aktivitātes plānošanas skolu — gan kolektīviem, gan katram individuāli. Tiesa, te nav rēķā tāda, ko būtu vērts patēnēt. Tapat tās iniciatīvas, ko ierosinām paši vai pārņemam, ko citu uzņēmumu kolektīviem, neizceļas ar originalitāti.

Galvenais ir nevis mehāniski uzvert kartējo devīzi, bet saskatīt tajā vērtīgo domu vai pieredzi, kuru vērts izvest konkrētu pasa-